

Η κατασκευή πολυπολιτισμικών κοινωνιών και ο μύθος της «διαφορετικότητας»

Γράφει ο: Sebastiaan Biehl

Μια από τις λέξεις κλισέ της εποχής μας είναι η «διαφορετικότητα» ('diversity') ή, με άλλα λόγια, η ανάγκη να μετατραπεί μια **ομοιογενής κοινωνία** μέσα, από κυβερνητικές παρεμβάσεις σε ένα **ακαθόριστο μίγμα**.

Η **εθνική ομοιογένεια** θεωρείται από το **πολιτικώς ορθό κατεστημένο**, σαν κάτι το βαθιά απεχθές και επικίνδυνο, και θεωρείται συνώνυμο με την «απομόνωση», τον «τοπικισμό», τον «ρατσισμό», την «(φυλετική) ανωτερότητα», την «οπισθοδρόμηση», μεταξύ άλλων όρων. Για τους λεγόμενους **διαμορφωτές γνώμης**, για τους ανθρώπους που συνήθως ζουν σε πολυπολιτισμικές πόλεις, η ομοιογένεια είναι η **μέγιστη προσβολή**. Ένα μικτό ζευγάρι, ή μια ομάδα ανθρώπων από διαφορετικές φυλές και θρησκείες, είναι αυτό που κάνει τους διαμορφωτές γνώμης και τους περισσότερους δημοσιογράφους να αισθάνονται υπέροχα. **Μια κοινότητα που ζει σύμφωνα με τις παραδόσεις της, δημιουργεί αμέσως την δυσπιστία, ειδικά εάν πρόκειται για λευκή κοινότητα** (ενώ εάν πρόκειται για ομοιογένεια σε παραδοσιακές αφρικανικές φυλές ή ινδιάνικες κοινότητες, δεν υπάρχει καμία καταδίκη).

Στη Νότια Αφρική το αιώνιο κάλεσμα της κυβερνητικής πολιτικής είναι για περισσότερη «εκπροσώπηση». Αυτό λειτουργεί προφανώς μόνο για έναν στόχο, που είναι ο συνολικός έλεγχος του ANC (African National Congress) σε κάθε πτυχή της κοινωνίας. Επειδή ο στόχος του πλήρους ελέγχου της κοινωνίας δεν ακούγεται ωραίος, χρησιμοποιείται συνεχώς από τους αφελείς λευκούς διαμορφωτές γνώμης, το τσιτάτο που ακούγεται ακίνδυνο, η «διαφορετικότητα». Φυσικά, η πολυμορφία λειτουργεί μονόπλευρα : κανείς δεν διαμαρτυρήθηκε ποτέ για μια ποδοσφαιρική ομάδα που αποτελείται μόνο από μαύρους, για τον » Σύνδεσμο **Μαύρων Επιχειρηματιών**» ή για ένα 'εθνικά καθαρό' χωριό Ξόζα ή Ζουλού.

Ενώ στη Νότια Αφρική το κίνητρο για τη διαφορετικότητα είναι προφανώς ο συνολικός έλεγχος σε μια φυλετικά διαιρεμένη κοινωνία από ένα οιονεί-σοσιαλιστικό κόμμα και ως εκ τούτου γίνεται κατανοητό, η ανάγκη για ποικιλομορφία στις χώρες που έχουν μια λευκή πλειοψηφία, ή που είναι σε μεγάλο βαθμό ομοιογενείς , είναι δύσκολο να κατανοηθεί και συχνά δεν έχει κανένα νόημα για εκείνους που αγωνίζονται υπέρ της διαφορετικότητας.

Στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, η ποικιλομορφία έγινε σύνθημα από το 1960 και μετά, και σήμερα είναι σχεδόν κάτι που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, ένα είδος υπέρτατης διαταγής. Οι κοινωνίες που παραδοσιακά ήταν ομοιογενείς (σε ποσοστό άνω του 90% να ανήκουν στον ίδιο λαό) έχουν ως στόχο σήμερα να βάλουν τα δυνατά τους ώστε να γίνουν όσο το δυνατόν πιο πολυπολιτισμικές και πολυμορφικές (πολλοί λαοί, πολλές εθνότητες, πολλές θρησκείες). Αν μια κοινωνία είναι πολυπολιτισμική λόγω της **ιστορίας** της που έχει ως τόπος που συγκεντρώθηκαν μετανάστες από διαφορετικά μέρη (όπως οι ΗΠΑ, η Αυστραλία, η Βραζιλία) και αποτελείται από ανθρώπους από διάφορες πολιτισμικά διαφορετικές πατρίδες που εστάλησαν σε ακατοίκητες ή αραιοκατοικημένες περιοχές, και όπου οι ηγέτες προσπαθούν να καλύψουν τις διαφορές προκειμένου να αποφευχθεί η σύγκρουση και τριβή, εκεί δεν υπάρχει τίποτα λάθος σε αυτό. Στις ΗΠΑ, η πολιτική του πατριωτισμού χωρίς αποκλεισμούς ασκήθηκε για να μετατρέψει μέσα σε λίγες γενιές Άγγλους, Ιρλανδούς, Γερμανούς, Γάλλους, Ισπανούς, κλπ. σε Αμερικανούς, οι οποίοι δέχθηκαν ο ένας τον άλλον ως ίσο. Αφότου ξέσπασε το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων τη δεκαετία του 1960, η **«θετική δράση»** ('affirmative action', οι πολιτικές που κάνει το κράτος για να βοηθήσει τις μειονότητες σε τομείς όπως η εκπαίδευση και η εργασία) έγινε πολιτική στη δεκαετία του 1980, στην αρχή για να εξαλείψει (ανεπιτυχώς) τις τεράστιες οικονομικές διαφορές μεταξύ μαύρων και λευκών, αλλά όλο και περισσότερο, το επιχείρημα της διαφορετικότητας ως υπέρτατη αξία έγινε η κατευθυντήρια αρχή της θετικής δράσης. Ένα πανεπιστήμιο με κυρίως λευκούς φοιτητές, ακόμη και χωρίς μέτρα διακρίσεων (εκτός από τις ακαδημαϊκές επιδόσεις), θεωρείται πρόβλημα. Οι λευκοί φοιτητές, σύμφωνα με την άποψη αυτή, θεωρούνται κάπως 'χαμένοι', αν δεν έρθουν σε επαφή με μαθητές από άλλους πολιτισμούς.

Στην Ευρώπη, η πίεση για τη διαφορετικότητα είναι ακόμη πιο πρόσφατη και **τεχνητή**. Οι κάποτε ομοιογενείς χώρες όπως η Σουηδία, η Γερμανία, η Δανία, κλπ. τώρα θέλουν να ξεφορτωθούν την εθνική τους ταυτότητα και γίνονται πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Σε αντίθεση με τις χώρες που δημιουργήθηκαν από μετανάστες, όπως οι ΗΠΑ ή η Βραζιλία, **οι Ευρωπαίοι δεν έχουν καμία ανάγκη να γίνουν πολυπολιτισμικοί**.

Το επιχείρημα είναι ότι συνήθως πολυπολιτισμικές κοινωνίες είναι καλύτερες από τις ομοιογενείς κοινωνίες, επειδή είναι πιο «δυναμικές», προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες σε

ταλαντούχους ανθρώπους, και είναι πιο ελκυστικές για να ζήσεις. Για το λόγο αυτό, κάθε σχετικά ομοιογενής κοινωνία έχει την υποχρέωση να γίνει ως δυνατόν πιο ανομοιογενής.

Αλλά έχει αυτό το επιχείρημα κάποια βάση; Μόνο στο βαθμό που μια χώρα έχει μία **μεταναστευτική πολιτική** που προσελκύει **καταρτισμένους ανθρώπους** οι οποίοι δεν είναι διαθέσιμοι σε τοπικό επίπεδο, έχει αυτό το νόημα. Αλλά ακόμη και στην περίπτωση αυτή θα ήταν προφανώς καλύτερα για μια χώρα, **να επενδύσει στην καλή εκπαίδευση και να δημιουργήσει τους δικούς της εξειδικευμένους πολίτες**, οι οποίοι θα έχουν το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι θα ταιριάζουν στη δική τους κοινωνία. Ένα άλλο σημείο που κάνει το επιχείρημα για τη μετανάστευση παράλογο, είναι το γεγονός ότι η παρούσα φιλομεταναστευτική πολιτική **δεν φέρνει ειδικευμένα άτομα**, αλλά άνεργους και οι πρόσφυγες που έρχονται αναζητώντας μια καλύτερη ζωή, και σπάνια έχουν σημαντική συνεισφορά στο κράτος που μεταναστεύουν. Δεν υπάρχει κάτι το πιο «δυναμικό» σε ένα άνεργο Πακιστανό από έναν Άγγλο άνεργο, με την εξαίρεση ότι ο τελευταίος έχει το δικαίωμα της ύπαρξης στη χώρα που γεννήθηκε, ενώ ο άλλος φέρνει μόνο πρόσθετα προβλήματα.

Το επιχείρημα ότι οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες προσφέρουν **«πολύτιμες πολιτιστικές επιρροές»** είναι επίσης συχνά μια κενή έκφραση. **Τι αξία φέρνει σε μια χριστιανική χώρα ένα τζαμί ή ένας ινδουιστικός ναός;** Τις περισσότερες φορές, φέρνουν μόνο **πρόκληση**. Αν ενδιαφέρεται κάποιος να γνωρίσει άλλους πολιτισμούς, είναι πιο εύκολο να πάρει ένα αεροπλάνο και να πάει σε εξωτικές χώρες. Και αξίζει άραγε το να έχουμε πολλά εξωτικά ξένα εστιατόρια και καταστήματα μπροστά σε όλα τα καθημερινά προβλήματα που φέρνουν τόσοι απροσάρμοστοι άνθρωποι; Και που είναι η μαγεία του να κάνει ένα ταξίδι, εάν έχεις όλο τον πλανήτη στην πόλη σου;

Η υπόσχεση επίσης ενός «πολιτιστικού εμπλουτισμού» που θα έχει κάποιος εάν έχει επαφή με άλλους πολιτισμούς αποτελεί συχνά, επίσης, μια παρανόηση. Οι άνθρωποι που ενδιαφέρονται για άλλους πολιτισμούς, ακόμα και όσοι ζουν σε σχετικά ομοιογενείς χώρες, έχουν πολλές ευκαιρίες να μάθουν γι' αυτούς. Στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες με υψηλό αριθμό ξένων ανθρώπων ακριβώς το αντίθετο από την «επαφή εμπλουτισμού» συμβαίνει: λόγω της δυσπιστίας και της αίσθησης εκφοβισμού (όχι πάντα αβάσιμη), διαφορετικοί άνθρωποι διαμορφώνουν τα γκέτο τους και είναι επικίνδυνο για κάποιον από έναν άλλο πολιτισμό να περάσει από εκεί. Στην πατρίδα μου τη Νότια Αφρική, οι ομοιογενείς κοινωνίες

υπερχειλίζουν από φιλοξενία, ενώ οι άνθρωποι σε πολυπολιτισμικές πόλεις δεν νοιάζονται καθόλου για τους άλλους πολιτισμούς. Η εγκληματικότητα είναι ένας από τους λόγους, αλλά όταν αναγκάζεσαι σε καθημερινή βάση να έρχεσαι σε επαφή με πλήθος ανθρώπων διαφορετικών πολιτισμών και παντού προκύπτει ερεθισμός, δεν έχεις καμία επιθυμία να συναναστρέφεσαι μαζί τους μετά από ώρες, κάτι το οποίο είναι θλιβερό, αφού ορισμένοι από αυτούς θα μπορούσε πραγματικά να είναι καλοί και φίλοι που θα σε εμπλουτίσουν.

Οι συγκρούσεις είναι επίσης αυξημένες σε ετερογενείς κοινωνίες και υπάρχει πολύ συχνά **ένα εθνικό στοιχείο** σχεδόν σε κάθε σύγκρουση οποιασδήποτε ομάδας. Το γιατί κοινωνίες που είναι ασφαλείς, ειρηνικές και ευημερούν να θέλουν να πάρουν το ρίσκο της αλλαγής της κατάστασής τους μέσω της μαζικής μετανάστευσης, είναι κάτι που δεν το χωράει το μυαλό μου.

Το κόστος μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη. Περισσότεροι άνεργοι που θα πρέπει να έχουν επιδόματα από το κράτος χωρίς να δίνουν πίσω κάποιο αντάλλαγμα. Πολλά χρήματα που ξοδεύονται σε συνέδρια και σεμινάρια σχετικά με την ποικιλομορφία, για να μην αναφέρουμε τις κρατικές υπηρεσίες που έχουν να διαχειριστούν τις συνέπειες της πολυπολιτισμικότητας (υγεία, ασφάλεια, σίτιση). Δημιουργούνται συνεχώς προβλήματα, τα οποία στη συνέχεια πρέπει να αντιμετωπιστούν από το κράτος (βλ. π.χ. σε εμάς την ανάγκη δημιουργίας κέντρων φύλαξης παρανόμων μεταναστών), αντί από την αρχή να πούμε ότι τα οφέλη της πολυπολιτισμικής κοινωνίας είναι σαφώς λιγότερα από τα μειονεκτήματα. Οι άνθρωποι που προπαγανδίζουν την πολυπολιτισμική κοινωνία είναι επίσης κατά κανόνα αυτοί που την διαχειρίζονται, όπως οι δημόσιες υπηρεσίες και όλοι οι παράγοντες για την «ενσωμάτωση» και την «μεταμόρφωση» που κάθε εταιρεία πλέον και μεγάλο πανεπιστήμιο πρέπει να έχει σήμερα, διαφορετικά θα μείνουν χωρίς δουλειά.

Η μεγάλη ειρωνεία του θέματος είναι ότι **κανείς δεν επωφελείται από την πολυπολιτισμική κοινωνία**: οι μετανάστες αισθάνονται κατώτεροι επειδή ζουν με κοινωνικές παροχές και αισθάνονται αποξενωμένοι στη χώρα υποδοχής τους. Ούτε οι ιθαγενείς κάτοικοι είναι ευχαριστημένοι, επειδή αισθάνονται ότι απειλούνται από την παρουσία των ξένων.

Την ίδια στιγμή, επί μονίμου βάσεως, όσοι αντιστέκονται στην πολυπολιτισμική φάρσα, χαρακτηρίζονται «ρατσιστές» που πρέπει να αγνοηθούν ή να στιγματιστούν, κάτι που κάνει το πρόβλημα χειρότερο. **Φτιάξτε την κοινότητά σας, αντί να ρίχνετε χρήματα στην άβυσσο μιας αμφίβολης ιδεολογίας, η οποία έχει ήδη αποδειχθεί ανέφικτη.**

Δημοσιευμένο στις 16-07-2012 στο:

https://www.pentapostagma.gr/2012/07/blog-post_7553.html